

ಕರ्तव್ಯानಂದ ಸಮನ್

ಸಹಾಯತೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ವಿಮರ್ಶಾ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋರಿಸುವುದು ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾ ಕ್ರಮ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡ - ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುವಾಗಲೂ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ಕೃತಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೂರ್ಖ ಅನೆಲ್ಲನು 'ಡೋಎರ್ ಬೀಳ್‌' ಕವನವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವುದು ಮಾನವ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಜೀವವಿರೋಧಿಯಾಗಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಪ್ರೈಂಚ್ ನಾವಿಕ ಹಡೆಯ ಯಾದ್ವಾನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಕುಶಿತ್ತಿರುವ ನಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿಯರ ಮೂಲಕ ಮಾನವಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾದ, ನೆಮ್ಮಿದಿಯನ್ನು ಕವಿ ಅನೆಲ್ಲನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬಾದನ್ನು ಅವರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ತಿಳಿಸುವುದು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವೆಂದು ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಗತ್ಯ ಬಿಡ್ಡಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಕರ್ತಾ ಬಳಸಲೂ ಹಿಂದೆಗೆಯುವಿದಿಲ್ಲ. ನೇರ ವಿವರಕ್ಕೆಯಷ್ಟು ರೂಪಕ ವಿಧಾನ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನುಮೋದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬಹುಶಃ ಓ.ಎಸ್. ವೆಂಕಟ್ಯಾಯ್ವನವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಲೇಖನವನ್ನು ಎಲೋಸೋಎಸ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು - “ಹಲವು ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಅಪ್ರಗತ ಪ್ರಭೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಹಿಂದೆ ನಿಂತ ದಿಷ್ಟ ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಟ್ಯಾಯ್ವನವರು” ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದ.

ಎಲೋ.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭ ಸಂವಹನ, ಸ್ಕ್ರೋಪಜ್ಞತೆ ಹಾಗೂ ಸಮರ್ಪೋಲನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಣೆ ನೀಡಿದರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಅಂತರಂಗ ಮೂಲಕ ಅವರು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಮಾಸಿಯವರು ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಹೇರಿತರುತ್ತಿದ್ದ ‘ಜೀವನ’ ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕಾ ಬರಹಗಳು-ಅಂತರಂಗಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಾಗಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ಬ್ಲೋಗ್ ಅವರು ‘ಪ್ರಜಾಮತ’ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ‘ಸಹಚಿಂತನ’ ಹಾಗೂ ತುಫಾರ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ

‘ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನ’ ಅಂತರಂಗನು ಬರೆದರು.

‘ಕನ್ನಡಪ್ರಭು’ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಾಗಿ ಅವರು ‘ಪಾಶಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಹಾರ’ ಎಂಬ ಅಂತರಂಗ ಬರೆದು ಕನ್ನಡ ಒದುಗರಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಪಾಶಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಅವರು ‘ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ’ ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (2001) ಸಂದಿದೆ ಎಂಬುದು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕಲಸದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷಣದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಎನ್.ಎಸ್. ಶ್ರೀಧರಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಬರೆದ ‘ಪ್ಲೇ, ಎಲ್.ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾಯ್ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು. ಮೇನೋಗ್ನಾಥ್ ರಾಪದ ಆ ಪ್ರಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಗಿರುವ ಶ್ರೀಧರಮೂರ್ತಿ ಅವರು, ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ಪತ್ರಿಕಾ ಅಂತರಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂವಹನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರ ಅಂತರಂಗ ಬರಹಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವವಿದೆ.

ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರು ತಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶಾ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಚಚ್ಚೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ತಾತ್ತ್ವಿಕತೆ ಪರಾವಾದ ನಿಲ್ವವನ್ನಾಗಲೀ ತಾಳದೆ ಜಾರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚುವ ಅಥವಾ ಹೋಗಬುವ ನೆಲೆಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ‘ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ’ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವರು ‘ಹೋಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಂಗಿನ ಬರಹ ಇಡಕ್ಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಾರ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರ್ಚಾರ್ಯಾಯಲ್ಲಿ ಸಹಿಯವಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅವರು, ‘ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಧನಗೆ ಮಿತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಏರಡು ಅಂಶಗಳಿಂದರೆ ಕಲಾಸ್ಕ್ರಿಪ್ತಿಯ ಅಂತರದ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಅನುಭವದ ಸರಳೀಕರಣ’ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ವಿಶದೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರು ಕನ್ನಡ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ಅವರು ಸೆಂಟ್ರು